

Concretament, què va denunciar en el primer reportatge?

—L'article explicava que alguns policies corruptes actuaven com a bandes de delinqüents. Actuaven com una banda, i la gent els va començar a anomenar "polibandes". Segons qui els pagava, tenien formes d'operar diferents. Per exemple, anaven a una zona concreta, desarmaven una banda i, així, quan hi arribava la banda contrària els assassinava. O bé capturaven membres d'una banda en un sector i els deixaven anar al territori de l'enemic, perquè fossin assassinats.

—Les amenaces van començar amb aquest reportatge en concret o va ser una bola que es va anar fent grossa?

—L'article sobre les *polibandes* el vaig publicar el 18 de maig de l'any passat. Vaig començar a denunciar què passava, aportant-hi casos concrets. En aquell moment no vaig tenir cap dificultat. L'article va suscitar una reacció que va fer que la policia i la fiscal general comencessin a investigar més. Més tard, l'11 de juny, vaig publicar un altre article ("Un nuevo capo en Medellín"), en què parlava d'un nou narcotraficant, era ex-paramilitar, que va arribar a Medellín i que liderava una de les bandes que el govern anomena *bacrim* [bandes criminals al servei dels narcotraficants]. Aquell mateix dia vaig començar a rebre trucades d'alerta que m'informaven que aquest senyor estava molt molest per l'article. El 20 de juny es va saber l'expulsió dels tres primers policies involucrats en els casos que havia denunciat. El dia 22 vaig rebre la trucada que m'amenaçava de mort. En aquell moment no se sabia si la trucada venia de part d'aquest narcotraficant o dels policies expulsats. En el fons, tant hi feia, perquè eren policies corruptes treballant per a narcotraficants.

—A Medellín, i a Colòmbia en general, queden pocs periodistes que facin això que va fer?

—No, jo crec que en queden força. Assumeixen els riscos i alguns ho fan més protegits. Si treballes a la premsa pots escriure sense que se sàpiga qui ets, però en el meu cas el problema va ser que els meus caps van publicar el meu nom. Hi ha un grup nombrós de periodistes que continuen denunciant què passa i molts són objecte d'amenaques o d'atemptats, o fins han estat assassinats. Enguany ja n'han assassinats dos. És una situació

“El gran problema de la premsa colombiana és l'autocensura per por”

Mary Luz Avendaño (Medellín, Colòmbia, 1973) és periodista. Després de la publicació de dos reportatges al diari 'El Espectador', on denunciava policies corruptes i narcotraficants, va abandonar el país per amenaces de mort. Avendaño és un exemple de la manca de llibertat en què viuen els periodistes colombians.

molt complicada. Hi ha molta gent que vol continuar denunciant, però òbviament no ho fa tothom, perquè hi ha molta autocensura.

—Aquest és un dels grans problemes per a l'exercici de la llibertat de premsa. Deixa molt coix el periodisme, que és un dels pilars bàsics

del bon funcionament d'una democràcia.

—Exactament. És el gran problema de la premsa colombiana. Tal com publicava l'any passat la FLIP (Fundación para la Libertad de Prensa) en una enquesta a 300 periodistes, la majoria reconeix que s'autocensura si publica temes de les FARC, dels paramilitars, dels narcotraficants o sobre corrupció. Són els grans temes que s'haurien de publicar al país. Però, sabent les conseqüències dels qui ens hem atrevit a fer-ho, molts opten per no publicar-ho o bé publicar-ho sense profunditat.

—Un dels factors que originen les amenaces, agressions i assassinats és que entre els criminals hi ha instal·lada una sensació d'impunitat?

—A Colòmbia passen tantes coses que no m'atreveiria pas a dir que no volen investigar. La realitat ens supera. L'any passat van prescriure deu casos de periodistes assassinats i enguany ja n'hi ha més que també prescriuran. Són casos que la justícia ha tardat més de vint anys a investigar. La cort del Tribunal Constitucional ha ampliat a trenta anys

el termini d'investigació en el cas dels periodistes, tot i que no crec que sigui la solució, perquè poden ser trenta anys d'impunitat. Un altre problema és que es mouen tants interessos que a vegades s'impedeix que les investigacions avancin. La realitat és que hi ha molta impunitat. En molt pocs casos s'arriben a conèixer els autors dels assassinats, tot i que a vegades se sap l'autor material però no l'autor intel·lectual.

—Tanmateix, les amenaces no arriben només de criminals, sinó també d'alguns membres de l'estat.

—No tan sols d'alguns membres de la policia que es deixen corrompre, sinó de tots els nivells. Hi ha polítics corruptes, i quan, com a periodista, comences a denunciar aquesta corrupció, immediatament reps amenaces o t'assassinen. Aquests polítics tenen nexes amb la guerrilla, els paramilitars o els narcotraficants, que són el seu escut per a continuar delinquent. La corrupció és el principal problema que tenim a Colòmbia, i funciona a tots els nivells: policia, exèrcit, política, empresariat... Darrere un corrupte sempre hi haurà un delinqüent que, per dir-ho d'alguna manera, el patrocina.

—Tota aquesta barreja de narcotraficants, paramilitars, les FARC, polítics i policies corruptes... ha creat un clima irrespirable a Colòmbia?

—El veritable problema és el tràfic de droga, i tot el que se'n desprèn (tràfic d'armes, de persones...). Els diners que es desprenen d'aquestes activitats han fet que tots aquells que eren enemics naturals avui siguin amics. Ex-paramilitars, guerrilla, policies, membres de l'exèrcit, polítics, empresaris... s'ajunten tots al voltant d'un negoci molt lucratiu, el narcotràfic.

—Si només ens fixem en les estadístiques, el nombre de periodistes assassinats aquesta darrera dècada s'ha reduït. Però les condicions per a exercir el periodisme, realment han millorat?

—Hi ha hagut una disminució per diversos motius, això és cert. La primera és la persecució efectiva del govern contra les FARC, els narcotraficants i els paramilitars. La segona, la desmobilització dels paramilitars, que es van sotmetre a un procés de negociació. Això es veu reflectit a les xifres, és real. Però també és cert que han millorat, perquè com us

deia abans, l'autocensura ha augmentat. Tanmateix, l'any passat les xifres van tornar a créixer. Hi va haver 94 amenaces a periodistes, la xifra més alta dels últims cinc anys. Veníem de deu anys en què les xifres anaven disminuint, però l'any passat el nombre d'amenaces es va tornar a disparar i hi va haver un assassinat. Enguany les coses no van millor, i ja hi ha hagut dos assassinats, vuit amenaces, un segrest i un atemptat. Si es manté aquest ritme, a final d'any les xifres es poden haver disparat.

—El panorama no sembla gaire esperançador. Un informe recent de la FLIP revela que les bandes de narcotraficants creixen territorialment.

—Exacte. Un dels principals actors que avui amenacen els periodistes són les *bacrim*, que van sorgir amb la desmobilització dels paramilitars i que són formades per tota aquesta amalgama de grups que hem anat comentant. Són considerades com una de les principals amenaces per a la premsa del país. De fet, jo he hagut de marxar per ells. La FLIP ha identificat quatre bandes que operen arreu del territori nacional i la banda de Los Urabeños, que és la que em va amenaçar a mi, és una de les més fortes i té connexions importants amb les FARC per la droga.

—No és pas la primera vegada que sou víctima de la repressió de les bandes criminals. Vau ser segrestada per les FARC durant sis dies i us van alliberar després d'haver de llegir un comunicat de la guerrilla.

—Des de la meua captivitat a la zona muntanyosa d'Antioquia vaig trucar als directors de les emissores per a dir-los que havien de publicar el comunicat, perquè era l'única manera que en sortís viu. Quan els membres de les FARC van sentir el comunicat ens van deixar anar.

—L'arribada de Juan Manuel Santos a la presidència de Colòmbia no ha millorat l'exercici de la llibertat de premsa?

—No, ni la llibertat de premsa ni el país en general. Des que va arribar al poder, les xifres d'accions de la guerrilla contra la població civil han tornar a augmentar. Al país hi ha una preocupació, perquè el que s'havia guanyat en seguretat es comença a perdre.

Albert Ribas